

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1944/45 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under sjätte huvudtiteln gjorda framställning (punkt 1, s. 1—6 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1944) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna sådana ändringar i den för kommunikationsdepartementet gällande personalförteckningen, att därå uppföres en byråchef för tekniska ärenden med placering i lönegraden C 6 samt att den å övergångsstat uppförda befattningen såsom registrator i lönegraden A 22 jämte till förteckningen hörande anmärkning uteslutes;

b) besluta, att befattningen såsom byråchef för tekniska ärenden skall tillsättas medelst förordnande tills vidare;

c) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	183 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	79 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 700

Summa kronor 322 000;

d) till *Kommunikationsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 322 000 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 6 och 7) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 195,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkterna 3 och 4, s. 8 och 9) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtanden, vilket härmed

anmäles.

4:o) **Statens väginstitut.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 9—12) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	13 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	101 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 000
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	37 600
	Säger kronor 169 100

Omkostnader.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8 500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	30 800
4. Publikationstryck	6 000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	31 500
	Säger kronor 77 100
	Summa kronor 246 200

Särskilda uppbörsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	10 100
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	100
	Säger kronor 10 200

Nettoutgift kronor 236 000;

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 236 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar. Vägförvaltningarna: Omkostnader. Vissa engångsutgifter i samband med vägväsendets förstatligande.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkterna 6—8, s. 12 och 13) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed anmäles.

6:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 187 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Barmarksunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 15—21) föreslagit riksdagen att till Barmarksunderhållet för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 48 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *L. Svedberg* m. fl. (I: 198) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 266) har hemställts bland annat, att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionens sjätte huvudtitel, B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet, vägnunderhåll och vägbyggnader, måtte besluta att till Barmarksunderhållet för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 51 700 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 12 oktober 1943 beräknat ifrågavarande anslagsbehov till 48 240 000 kronor eller i runt tal 48 200 000 kronor. Styrelsen har därvid utgått från de för vägdistriktet fastställda underhållsstaterna för år 1943, vilka uppgingo till sammanlagt 52 234 700 kronor.

Dessa stater hava av styrelsen omräknats huvudsakligen genom utbrytning av vissa kostnader, som efter förstatligandet bortfalla eller bestridas i annan ordning; efter sådan omräkning skulle beloppet upptagas till ..... kronor 44 300 000

Denna summa har styrelsen ansett böra ökas med följande belopp:

a) ökning av vägnätet på grund av kronans övertagande av väghållningen i vissa städer	kronor	60 000
b) ökad kostnad för underhåll av bryggor	»	30 000
c) kostnad för intensivare underhåll av broar och färjor, för reparation och underhåll av yt-		

	behandlingar, för återhämtande av eftersatt underhåll av grusvägbanor, skyddsräcken och trummor, för röjning i ökad omfattning av diken och slänter ävensom för väglängdens ökning genom nybyggnad och vägars intagande till allmänt underhåll	kronor 1 650 000
d)	återhämtande av eftersatt förnyelse av maskiner, byggnader och grustag	» 700 000
e)	till Kungl. Maj:ts förfogande för oförutsedda ofrånkomliga utgifter	» 1 500 000
		<hr/> 3 940 000
		Summa kronor 48 240 000

Departementschefen, som tillstyrkt att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kalkyler lades till grund för anslagsberäkningen, har förordat att anslaget till barmarksunderhållet för nästkommande budgetår upptages med i avrundat tal 48 200 000 kronor.

Utskottet.

Ej minst inom vägväsendet gäller, att eftersatt underhåll innebär dålig ekonomi. Utskottet underskattar icke vikten av att vad som under krigsåren kan ha förlorats i fråga om vägnas allmänna standard snarast möjligt återhämtas. Även hänsynen till anställd personal gör det önskvärt, att ifrågavarande anslag ej för hårt beskäres. Utskottet vill i detta avseende framhålla, att tillbörlig hänsyn vid underhållsarbetenas planläggning bör tagas till möjligheterna att bibehålla den ordinarie stammen av de inom vägväsendet anställda.

Såvitt utskottet kunnat finna måste emellertid här begärda belopp av 48 200 000 kronor anses under nuvarande förhållanden jämförelsevis lämpligt avvägt. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört har hänsyn tagits till nödvändigheten av en viss intensifiering av grusvägsbanors, skyddsräckens och trummors underhåll samt ökade röjningsarbeten utmed diken och slänter liksom till stegrade militära krav på broarna och behövligheten av återhämtning av eftersatt förnyelse av vägmaskiner m. m.

I betraktande av dessa förhållanden har utskottet ej ansett sig böra tillstyrka motionerna om höjning av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 198 och II: 266 i vad de avse barmarksunderhållet, må till *Barmarksunderhållet* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 48 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Vinterväghållningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 21 och 22), som avser anvisande av samma belopp som i statsverkspropositionen till fjolårets riksdag angavs såsom beräknad normal årskostnad för vinterväghållningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vinterväghållningen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **Projektering av vägar och broar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 22) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 525 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Nyanläggning av bygdevägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 23—27), vilket avser anvisande av samma belopp, som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Nyanläggning av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 27 och 28) föreslagit riksdagen att till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom andra kammaren av herr *U. R. Jacobson* väckt motion (II: 51) har hemställts, att riksdagen måtte besluta höja det av Kungl. Maj:t äskade beloppet till nyanläggning av ödebygdsvägar för budgetåret 1944/45 från föreslagna 800 000 kronor till 1 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 12 oktober 1943 hemställt, att till nyanläggning av ödebygdsvägar måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor. Styrelsen har därvid framhållit dels att behovet av ödebygdsvägar ofta vore mera ömmande än behovet av bygdevägar, dels ock att man numera borde frångå hittillsvarande princip att bygga broar och andra konstarbeten svagare på ödebygdsvägar än på andra vägar.

Departementschefen har anslutit sig till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda anfört. Gjorda undersökningar visade emellertid, att övergång till starkare brokonstruktioner i och för sig spelade en mycket underordnad roll i kostnadshänseende, varför en dylik övergång icke kunde åberopas till stöd för någon nämnvärd ökning av anslaget.

Förevarande anslag till ödebygdsvägar har ursprungligen tillkommit för att underlätta för den i Norrlands ödebygder bosatta, oftast under ovanligt hårda förhållanden levande befolkningen att erhålla vägförbindelser. Anslagets användningsområde, som tidigare var inskränkt till landets norra delar, omfattar numera enligt Kungl. Maj:ts förslag till 1943 års riksdag hela landet.

Utskottet.

Ödebygdsvägarna äro av allmän vägs natur. De måste med avseende å bredd och hårdgöring fylla sådana krav, att trafik med motorfordon är möjlig. Då de därtill på grund av de stora avstånden i allmänhet måste bliva av en avsevärd längd draga de, såsom utskottet tidigare haft anledning framhålla, icke obetydliga kostnader.

Viss betänksamhet måste enligt utskottets mening göra sig gällande då nu i propositionen, under hänvisning bland annat till senare årens militär- och vedtransporter, föreslås vissa kraftigare konstruktioner för denna vägtyp. Enligt vad departementschefen påvisat skulle emellertid övergången till starkare brokonstruktioner — det synes närmast vara i detta avseende som förstärkningarna skulle ske — ej medföra någon mera avsevärd kostnadsökning. Utskottet har därför ansett sig kunna tillstyrka förslaget, därvid utskottet självfallet förutsätter, att kostnaderna för dessa vägföretag komma att stå i ett rimligt förhållande till den framtida tänkbara nyttan av desamma.

Vad själva avvägningen av anslaget beträffar har utskottet med tillmötesgående av de önskemål, som motionsvis härutinnan framförts, ansett sig böra tillstyrka, att anslaget bestämmes till 1 000 000 kronor, d. v. s. 200 000 kronor mer än Kungl. Maj:t äskat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 51, må till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Byggande av huvudvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 29) föreslagit riksdagen att till Byggande av huvudvägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *L. Franzon* m. fl. (I: 120) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Thorell* m. fl. (II: 192), har hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett anslag å 250 000 kronor till anskaffande av en båtfärja att insättas på routen Eknö—Furusund—Yxlan—Blidö.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 12 oktober 1943 anfört, att förevarande anslag huvudsakligen komme att disponeras till förbättring av huvudvägar och endast i ringa omfattning till nyanläggning av sådana vägar.

Utskottet.

På grund av förordade höjningar av andra anslag under sjätte huvudtiteln har utskottet ansett sig böra föreslå en sänkning å 600 000 kronor av förevarande anslag.

I anledning av de väckta motionerna om anslag å 250 000 kronor till en båt färja till Yxlan och Blidö vill utskottet erinra, att inom rikets skilda delar torde föreligga ett stort antal liknande mer eller mindre angelägna projekt till förbättring av vägförbindelserna, vilka förslags förverkligande hittills måst anstå av brist på medel. I vad mån förevarande plan till färjeförbindelse kan före eller jämsides med dessa projekt förtjäna genomföras bör väl få bliva beroende på myndigheternas prövning i vederbörlig ordning. Att riksdagen i detta avseende skulle göra en särskild framställning till Kungl. Maj:t kan utskottet ej tillstyrka.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 3 900 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionerna I: 120 och II: 192 ej må av riksdagen bifallas.

13:o) **Förbättring av bygdevägar och ödebygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 29) föreslagit riksdagen att till Förbättring av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *L. Svedberg* m. fl. (I: 198) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 266), har hemställts, att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionens sjätte huvudtitel, B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet, vägunderhåll och vägbyggnader, måtte besluta, att till Förbättring av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

I ytterligare två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ivar Persson* och *C. P. V. Grånebo* (I: 234) samt den andra inom andra kammaren av herrar *O. Werner* och *L. E. Andersson* i Hedensbyn (II: 369), har hemställts, att riksdagen måtte till förbättring av bygdevägar och ödebygdevägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Ett anslag å 1 500 000 kronor till förbättring av bygdevägar och ödebygdevägar måste anses knappt tillmätt, om man tager i betraktande de ofantliga behov av utvidgningar, omläggningar och förbättringar som föreligga beträffande hithörande vägar. Med tillmötesgående i viss mån av de motionsvis gjorda yrkandena vill utskottet tillstyrka, att anslaget bestämes till 1 700 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 198 och 234 samt II: 266 och 369, motionerna I:

198 och II:266 i vad de avse nu förevarande anslag, må till *Förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 29 och 30) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 30—33) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 6 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 12 oktober 1943 anført, att den genomsnittliga kostnaden per meter väg och gata för åren 1942 och 1943 uppgått till 1 krona 80 öre respektive 1 krona 89 öre. Med ledning av för närvarande tillgängliga uppgifter uppskattade styrelsen längden av de bidragsberättigade vägarna och gatorna i städer och samhällen, som skulle vara väghållare, till 3 550 000 meter. Då den skäligen underhållskostnaden per meter väg och gata kunde uppskattas till 1 krona 90 öre, bleve underhållskostnaden 6 745 000 kronor och motsvarande statsbidrag 6 407 750 kronor eller avrundat 6 400 000 kronor.

Departementschefen har för sin egen del uttalat, att den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda preliminära beräkningen av anslagsbehovet icke gäve anledning till erinran.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 6 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 33) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *R. Helgesson* m. fl. (I: 42) och den andra inom andra kammaren av herr

O. Nilsson i Göteborg m. fl. (II: 84), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning om utläggandet av cykelbanor vid infartsvägarna till städerna, ävensom vid tätbebyggda orter och samhällen och annorstädes å vägar, där trafikintensiteten så påfordrar.

Till förevarande ändamål anvisades för budgetåret 1943/44 1 500 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår äskat ett belopp av 2 500 000 kronor till ifrågakvarande anläggningsarbeten.

Departementschefen har icke ansett sig i nuvarande läge kunna tillstyrka en så stor anslagsökning som den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag å 2 000 000 kronor för ifrågakvarande ändamål.

Utskottet.

Vad angår den motionsvis framförda tanken på en utredning om cykelbanor vid infartsvägarna till städer och tätorter delar utskottet motionärernas uppfattning om att frågan om tillfartsförbindelserna till de tätbebyggda orterna inom riket är förtjänt av uppmärksamhet på grund av den åtminstone normalt sett alltjämt starkt växande trafiken till och från ifrågakvarande orter. Det torde väl dock kunna förväntas att denna angelägenhet, däri inbegripet frågan om tillräckliga anordningar för den även starkt tillväxande cykeltrafiken, skall tillbörligt beaktas utan särskild framställning från riksdagen.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionerna I: 42 och II: 84 ej må av riksdagen bifallas.

17:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 33—36) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr J. M. Bäckström m. fl. (I: 85) och den andra inom andra kammaren av herr O. E. Sandberg m. fl. (II: 103), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statsbidrag till enskild väghållning må utgå med sjuttio procent av den kostnad, vartill underhållet av vägen skäligen må uppskattas, dock i undantagsfall med åttio procent av nämnda kostnad, samt för iståndsättning av bro eller färja eller för ombyggnad av trumma å väg med högst sjuttio procent av den beräknade kostnaden för sådant arbete, och

att till bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 650 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *G. Sundelin* och *P. J. Näslund* (I: 119) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Stjärne m. fl.* (II: 200), hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära skyndsamt utredning avseende vidgad rätt till statsbidrag för förbättring och underhåll av enskild väg.

Ytterligare har i en inom andra kammaren av herr *E. O. Åkerström* väckt motion (II: 4) hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag till sådan ändring av Kungl. Maj:ts kungörelse 1939: 359 § 1, sista stycket, att statsbidrag kan utgå för den enskilda väghållningen även för områden för vilket stadsplan blivit fastställd.

I detta sammanhang har utskottet även till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *R. Sveningsson m. fl.* väckt motion (II: 147), i vilken hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville giva kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i egenskap av central vägförvaltningsmyndighet sådana direktiv, att även i fortsättningen samtliga enskilda väghållningsskyldiga lämnas möjlighet att av vederbörande verkställande vägorgan i respektive län till självkostnadspris på begäran måtte tillhandahållas *dels* erforderligt vägunderhålls- och nybyggnadsmaterial, *dels* ock såsom län behövliga vägmaskiner och redskap jämte skötare därtill.

Slutligen har utskottet i detta sammanhang även till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *A. Jansson* i Hällefors *m. fl.* väckt motion (II: 90), i vilken hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t låter skyndsamt utreda, om och i vilken utsträckning det kan vara lämpligt, att staten lämnar anslag till byggande och underhåll av utfartsvägar till ensligt belägna småbruk och skogsarbetarboställen.

Till förevarande ändamål anvisades för budgetåren 1939/40—1943/44 respektive 1 000 000, 1 500 000, 300 000, 100 000 och 1 100 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 12 oktober 1943 beräknat ifrågavarande anslagsbehov till 1 900 000 kronor. Styrelsen har härom närmare anfört följande.

Till underhållsbidrag år 1944 för 1940—1943 års vägar — varmed avses de vägar, till vilka underhållsbidrag utgått första gången åren 1940—1943 — erfordras ett belopp av omkring 1 050 000 kronor. I detta belopp har inräknats ett mindre belopp för sådan höjning i enstaka fall av de hittills utgående bidragsbeloppen, som betingas exempelvis av att en icke förutsedd stark ökning av trafiken ägt rum.

Till underhållsbidrag för nya vägar (1944 års vägar), vilka för närvarande äro föremål för uppskattning av länsschaktmästarna, torde komma att erfordras omkring 360 000 kronor. Erforderligt iståndsättningsbidrag för samma vägar uppskattar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till omkring 450 000 kronor.

Övervägmästarnas resekostnader under budgetåret 1944/45 beräknas till omkring 60 000 kronor. Styrelsen förutsätter, att två tredjedelar därav eller omkring 40 000 kronor skola bestridas från nu ifrågavarande anslag.

Sammanlagt skulle således för bestridande av 1944 års underhålls- och

iståndsättningsbidrag samt övervägmästarnas resekostnader under budgetåret 1944/45 erfordras (1 050 000 + 360 000 + 450 000 + 40 000) 1 900 000 kronor.

Departementschefen har förklarat sig, med hänsyn till det stora behovet av underhållsbidrag till enskilda vägar, intet ha att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning.

Främst med tanke på att uppmuntra eller överhuvudtaget göra det möjligt för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själva bryta väg fram till de allmänna trafiklederna har statsbidrag alltsedan år 1918 lämnats till *byggande* av enskilda vägar (utfartsvägar). Anslaget var ursprungligen förbehållet de fyra nordligaste länen, men har efterhand utsträckts att omfatta hela landet. Enligt beslut vid 1939 års riksdag utgår jämväl bidrag till *underhållet* av vissa viktigare enskilda vägar. Underhållsbidraget, som bestämmas av länsstyrelsen efter uppskattning, må utgå med 50 % och om väghållningen är i särskilt hög grad betungande med 60 % av den uppskattade kostnaden.

Utskottet.

I motionerna I: 85 och II: 103 har framhållits, att statens ansvar för vägväsendet genom att staten övertagit vägunderhållet kommit att framträda tydligare samt att mot bakgrunden härav vägbördan för de enskilda väghållarna kändes desto tyngre, i all synnerhet som de oftast vore fattiga människor, bosatta i glest befolkade trakter. Envar måste finna dessa synpunkter behjärtansvärda. Gentemot vad som tidigare gällt måste dock den år 1939 beslutade bidragsrätten för underhållskostnaderna betraktas som ett stort framsteg. I avvaktan på ytterligare erfarenheter kan utskottet icke finna tillrädligt att redan nu vidtaga någon höjning av det allmänna statsbidraget. Däremot anser sig utskottet — med beaktande alltså i viss mån av de synpunkter som anförts i motionerna I: 85 och II: 103 — kunna tillstyrka, att bidragsprocenten då väghållningen är i särskilt hög grad betungande må ökas till högst 70 %.

I motionerna I: 119 och II: 200 yrkas, att nuvarande villkor för bidrag, nämligen att vägen skall vara av väsentlig betydelse för en bygds befolkning och att det nödiga underhållet på grund av angivna omständighet är synnerligen betungande, måtte mildras genom att ordet »och» utbytes mot »eller» såsom ursprungligen av tillkallade sakkunniga avsågs. Ej heller i detta avseende kan utskottet finna tillrädligt att nu föreslå någon utvidgning av anslagets användningsområde. Erinras må, att nuvarande ordalydelsen fastställts i syfte att skapa en klarare gräns för bidragsgivningen.

Utskottet har ansett starkt fog föreligga för den i motionen II: 4 framställda begäran om utredning om statsbidrag till enskilda väghållare, oaktat visst område lägges under stadsplan. Utskottet tillstyrker fördenskull utredning i ämnet.

Beträffande motionen II: 147 om hjälp från det allmänna åt enskilda väghållare är att märka, att Kungl. Maj:t den 30 augusti 1943 medgivit väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att till självkostnadspris lämna sådan väghållare erforderligt biträde med väghållningen, i den mån det kan ske utan att den

allmänna väghållningen eftersättes. Härom ha de lokala vägförvaltningarna numera underrättats. Då motionens syfte sålunda är i huvudsak tillgodosett, torde densamma ej påkalla någon riksdagens åtgärd. Utskottet förutsätter emellertid, att de avgifter, som uttagas för sålunda lämnat biträde, avvägas med största möjliga hänsynstagande till de enskilda väghållarna.

I motionen II: 90 har hemställts om utredning rörande bidrag till utfartsvägar till »ensligt belägna småbruk och skogsarbetarboställen». Förutom till vissa enskilda vägar av större betydelse, vartill anslag av utskottet tillstyrkes under förevarande punkt, finnes numera under nionde huvudtiteln uppfört ett anslag, som till sitt användningsområde rätt nära sammanfaller med det i motionen angivna, nämligen till odlingsvägar. Som sådana betraktas vägar till områden, ägnade att användas för jordbruksändamål som tillskottsjord åt ofullständigt jordbruk eller såsom självständigt jordbruk. Anslaget är avsett endast för Norrland och Dalarna. Samtidigt med att detta anslag år 1940 beviljades indrogs ett tidigare anslag till byggande av nybyggesvägar. Motiveringen därför var att jordbruksbildning på obruten mark framdeles i allmänhet icke skulle understödjas utom möjligen i övre Norrland. Anslaget till odlingsvägar har hittills endast i ringa utsträckning kommit till användning.

Även till vissa skogsvägar kan statsanslag erhållas.

Utan att vilja förneka det behjärtansvärda syftet med motionen, nämligen att mildra de hårda levnadsbetingelser, varunder en del av befolkningen uti de ej endast i Värmland och Bergslagen utan även annorstädes befintliga skogsbygderna alltjämt måste leva, kan dock utskottet ej finna tillräckliga skäl föreligga för att riksdagen nu skulle hemställa om utredning rörande anslag till ännu en vägtyp.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 85 och II: 103 i vad de avse anslagsberäkningen, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 85 och II: 103, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört beträffande bidragsprocenten;

c) att motionerna I: 119 och II: 200 ej må av riksdagen bifallas;

d) att riksdagen må, i anledning av motionen II: 4, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande bibehållande av rätten till statsbidrag även inom områden, som läggas under stadsplan;

e) att motionen II: 147 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

f) att motionen II: 90 ej må av riksdagen bifallas.

18:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 37) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. M. Bäckström* m. fl. (I: 85) och den andra inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg* m. fl. (II: 103), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att statsbidrag till enskild väghållning må utgå med högst sjuttio procent av beräknad kostnad för anläggning av väg och att till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *B. A. Nilsson* m. fl. (I: 118) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Jonsson* i Skedsbygd m. fl. (II: 139), hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Ifrågavarande anslag anvisades under budgetåren 1939/40—1943/44 med respektive 1 400 000, 300 000, 700 000, 800 000 och 600 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 12 oktober 1943 anfört, att före den 1 september samma år till styrelsen inkommit ansökningar om bidrag, avseende en beräknad byggnadskostnad av tillhoppa 11 800 000 kronor, varvid kostnaden beträffande ett stort antal företag vore hänförd till 1939 års prisnivå. Trots det sålunda alltjämt mycket stora behovet av bidrag till förevarande ändamål hade styrelsen med hänsyn till rådande krisläge ansett sig böra begränsa sitt anslagsäskande för budgetåret 1944/45 till 1 000 000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag.

Utskottet har icke ansett sig kunna tillstyrka det i motionerna I: 85 och II: 103 framförda förslaget om ökning av bidragsprocenten till högst sjuttio procent. *Utskottet.*

I anslutning till de motionsvis framställda yrkandena om ökad medelsanvisning har utskottet däremot ansett anslaget böra höjas med 200 000 kronor till 1 200 000 kronor. Utskottet hemställer,

- a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 85 och 118 samt II: 103 och 139, motionerna I: 85 och II: 103 i vad de avse höjning av förevarande anslag, må till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionerna I: 85 och II: 103 i vad de avse höjning av bidragsprocenten ej må av riksdagen bifallas.

19:o) **Stensättning av vägar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 37—40) och under erinran att stensättning under rådande krisförhållanden är den praktiskt taget enda formen av vägbeläggning samt att förslaget avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 40—42) föreslagit riksdagen att till Byggande av broar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har liksom *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framhållit det stora behovet av förstärkningar och ombyggnader av broar samt riskerna ur trafiksäkerhetssynpunkt av ett fortsatt uppskjutande av nödvändiga broarbeten.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande av broar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 43 och 44) föreslagit riksdagen att till Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Till förevarande ändamål anvisades för budgetåret 1943/44 3 800 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår äskat ett belopp av 6 700 000 kronor till ifrågavarande anläggningsarbeten. Styrelsens hemställan grundar sig på framställningar av chefen för försvarsstaben.

Departementschefen har ansett ett anslag av 2 000 000 kronor kunna förslå för arbeten, som med hänsyn till angelägenhetsgraden böra komma till utförande under nästa budgetår.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

22:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 44 och 45) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 45—53) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål anvisades för innevarande budgetår 140 000 kronor.

Av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsens* skrivelse den 12 oktober 1943 framgår, att ökningen av det nu begärda anslaget huvudsakligen avser beredande av medel för utbyggnad av arbetsstudieavdelningen inom styrelsen.

Departementschefen har erinrat om vikten av det av nämnda avdelning bedrivna arbetet för vinnande av besparingar i vägunderhållskostnaderna.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 53) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

25:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 53—55) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

26:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 55—57) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål ha för vart och ett av budgetåren 1941/42—1943/44 anvisats 100 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 24 september 1943 hemställt, att till bidrag till handelshamnar och farleder för nästa budgetår måtte anvisas 400 000 kronor, varav 96 000 kronor erfordrades för utbyggnad av 35 meter kaj i Vänersborg.

Departementschefen har ansett, att 96 000 kronor skulle reserveras för hamnen i Vänersborg. Då medel borde finnas tillgängliga för bidrag till istandsättande av sådana hamnar, som därav vore i trängande behov, torde någon ökning av anslaget därutöver kunna anses påkallad.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

27:o) **Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 57 och 58) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

28:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 58 och 59) föreslagit riksdagen att till Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *G. Elofsson* (I: 34) och den andra inom andra kammaren av herr *S. B. Norup* (II: 63), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om införande av kanalavgift för Falsterbokanalen i likhet med den avgift som utgår för Södertälje kanal.

Utskottet.

Med hänsyn till den nytta sjöfarten för närvarande har av den under kriget med stora kostnader och med direkt tanke på nuvarande avspärrningsläge tillkomna Falsterbokanalen kunde det, såsom i motionerna närmare utvecklas, i och för sig anses rimligt att kanalavgifter uttoges vid genomfarten. I och med en kommande fred torde emellertid situationen bliva totalt förändrad. Enligt vad som för utskottet upplysts är det att befara, att värdet av kanalens anlitage då så förminskas att trafiken förmår bära endast högst reducerade avgifter. Det är därför att antaga, att kanalintäkterna skulle komma att te sig ganska begränsade i förhållande till kostnaderna för deras uppbörd.

Önskemålen om införande av kanalavgifter synas främst ha framkommit med hänsyn till de många utländska fartyg, som nu utan att erlägga dylika avgifter tillgodogöra sig de stora fördelar det innebär att kunna få lägga sin resa genom kanalen. Att märka är emellertid att av handelspolitiska hänsyn någon differentiering mellan svenska och utländska fartyg eller ens mellan å ena sidan inhemsk trafik och å andra sidan trafik från eller till utländska hamnar ej plägar förekomma vid dylika avgifters uttagande i svenska kanaler. Uppmärksammas bör också att anlåtande av kanallots är obligatoriskt. Därvid erläggas lotspenningar, vilka särskilt de talrika svenska fiskefartyg som passera kanalen funnit ganska betungande. I frågans läge anser sig utskottet böra avstyrka motionerna.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag å 100 000 kronor till underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder samt med avstyrkande av motionerna hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

b) att motionerna I: 34 och II: 63 ej må av riksdagen bifallas.

29:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 59—61) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *K. E. Hansson* i Skediga väckt motion (II: 254) har hemställts, att riksdagen må till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Under erinran om nu pågående utredning om fiskehamnsbyggnaderna samt desslikes om möjligheterna att förfoga över medel, som kunna komma att ställas till förfogande å beredskapsstat, får utskottet tillstyrka, att anslaget bestämmas till det av Kungl. Maj:t äskade beloppet 300 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 254, må till *Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

30:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 61) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vägtrafikväsendet.

31:o) **Besiktning av motorfordon.** Utskottet, som tillstyrker, att förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 62—64) uppföres med oförändrat belopp, hemställer,

att riksdagen må till *Besiktning av motorfordon* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 777 000 kronor.

32:o) **Registrering av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 64) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

33:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 65) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

34:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 65—67) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 64 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

35:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 67) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 19 200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Byggnadsväsendet.

36:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 68—82) framlagt förslag till personalförteckning och avlöningsstat för byggnadsstyrelsen samt hemställt om anvisande av 802 200 kronor under styrelsens avlöningsanslag.

I skrivelse den 28 augusti 1943 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag till styrelsen för nästa budgetår. Styrelsen har härvid, under erinran om den alltjämt fortgående ökningen av styrelsens arbetsbörda samt nödvändigheten av att i vissa fall kunna fastare knyta befattningshavare vid verket och sätta vissa tjänsters löneställning i bättre överensstämmelse med arbetsuppgifterna, begärt en del personalförstärkningar och avlöningsförbättringar.

Allmänna lönenämnden har avgivit utlåtande i ärendet.

Departementschefen har ansett sig endast såtillvida kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag om utökningar av personal m. m., att en ny extra ordinarie sekreterartjänst i 24 lönegraden skulle få inrättas å administrativa byrån, ävensom en extra ordinarie byråarkitektstjänst i 24 lönegraden å stadsplanebyrån och en extra ordinarie befattning som biträdande arkitekt i 21 lönegraden å utredningsbyrån, varjämte assistenttjänsten å intendentsbyråns stockholmsavdelning skulle få uppflyttas från lönegrad A 21 till lönegrad A 22.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen, såvitt angår styrelsens verksamhet i allmänhet, statens bränslekontrollerande verksamhet och styrelsens värmeledningspersonal:

Personalförteckning.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat:	Lönegrad
1 generaldirektör		C 12
1 byggnadschef		C 8
4 byggnadsråd		A 30
1 byråchef		A 30
2 byrådirektörer		A 28
6 intendenten		A 26
1 byråingenjör		A 24
1 förste byråsekreterare		A 24
1 kamrerare		A 24
1 assistent		A 22
4 assistenter		A 21
3 byggnadskontrollanter		A 21
2 byråsekreterare		A 21
1 kansliskrivare		A 11
1 kontorist		A 9
1 förste expeditionsvakt		A 7
4 kanslibiträden		A 7
2 expeditionsvakter		A 5
6 kontorsbiträden		A 4
2 skrivbiträden		A 2
Tjänsteman å övergångsstat:		
1 kansliskrivare		A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:

Befattning	Lönegrad
1 byråarkitekt	Eo 24
1 förste byråsekreterare	Eo 24
6 biträdande arkitekter	Eo 21
2 byggnadskontrollanter	Eo 21
1 byråsekreterare	Eo 21

Ann. Den å ordinarie stat upptagna kontoristtjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20:

1 byråchef	Eo 30
1 inspektör	Eo 26
1 byråingenjör	Eo 21

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

Tjänstemän å ordinarie stat:

2 maskinister av 1:a klass	A 10
3 värmeledningsskötare, tillika reparatörer, av 1:a klass	A 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet. Kronor

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	357 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	227 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 500
	<u>Säger kronor 671 500</u>

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	62 800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 400
	<u>Säger kronor 72 200</u>

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	29 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 400
	<u>Säger kronor 58 500</u>

Summa kronor 802 200;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 802 200 kronor.

37:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 82—84) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 101 600 kronor.

38:o) **Omändring för vedeldning av vissa under statens förvaltning stående värmeanläggningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 84) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omändring för vedeldning av vissa under statens förvaltning stående värmeanläggningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

39:o) **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 84—99) gjort framställning i fråga om länsarkitektsorganisationens avlöningsanslag.

I skrivelse den 28 augusti 1943 har *byggnadsstyrelsen dels* framlagt förslag om viss ändring i nu gällande distriktsindelning för länsarkitektsorganisationen, *dels* förnyat av styrelsen tidigare gjord framställning om reglering av länsarkitekternas anställningsform och löneställning, *dels ock* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för budgetåret 1944/45.

Departementschefen har ansett sig endast såtillvida kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens framställning, att för länsarkitekterna skulle inrättas pensionsberättigande förordnandetjänster i lönegraden C 5. att Kopparbergs—Västmanlands läns distrikt skulle uppdelas i två distrikt — vilket innebure inrättande av en ny länsarkitektstjänst ävensom ombildande av biträdesbefattningen i lönegraden Eo 4 vid länsarkitektkontoret i Västerås till en befattning för rit- och skrivbiträde i lönegraden Eo 7 — samt att en biträdande länsarkitektstjänst skulle inrättas vid vart och ett av länsarkitektkontoren i Umeå, Luleå och Härnösand ävensom att länsarkitekten i Visby skulle erhålla en assistent. Vidare tillstyrkte departementschefen, att anslagsposten till tillfälliga biträden ökades med 45 000 kronor.

Med särskilt fästат avseende vid att, medan assistenter och biträdande länsarkitekter såsom extra ordinarie tjänstemän ha pensionsrätt, länsarkitekterna för närvarande ej ha rätt till pension, vilket måste innebära vissa svårigheter vid länsarkitekttjänsternas rekrytering, anser sig utskottet böra tillstyrka befattningarnas inplacering på föreslaget sätt i ordinarie löneplan. Ej heller i övrigt har Kungl. Maj:ts förslag givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Utskottet.

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
22 länsarkitekter		C 5
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.		
7 biträdande länsarkitekter		Eo 24
26 assistenter		Eo 21;

b) besluta, att befattning såsom länsarkitekt skall tillsättas medelst förordnande på viss tid;

c) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	267 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	341 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	175 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	88 900
	Summa kronor 872 200;

d) till *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 872 200 kronor.

40:o) **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 99—101) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektsorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

41:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 101 och 102) föreslagit riksdagen att till Underhåll av vissa historiska byggnader m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *G. Pettersson* i Hällbacken m. fl. väckt motion (II: 191) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att åtgärder vidtagas för att tillsyningsmannen för Vasamonumentet vid Utmeland i Mora tillförsäkras en årsersättning av åtminstone 1 500 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag har ej givit utskottet anledning till erinran.

Vad angår det motionsvis framförda kravet på gynnsammare årsersättning åt tillsyningsmannen vid Vasamonumentet vid Utmeland får utskottet erinra, att dennes löneförmåner bestå, förutom av bostad, av ett årsarvode av 500 kronor och 50 % av inflytande biljettinkomster. För år 1943 uppgick den totala kontantinkomsten till 1 200 kronor, medan den i medeltal under åren

1930/39 översteg 2 000 kronor. Nekas skall ej, att den sänkning i arvodesförmånerna som innehavaren av denna syssla under krigsåren fått vidkännas, måste ha varit ganska kännbar. Enligt utskottets mening tala billighetsskäl för ett övervägande, huruvida ej någon kompensation för dyrtiden samt också för den av krigsårens abnorma förhållanden föranledda nedgången i biljettintäkterna kunde vara befogad beträffande ifrågavarande befattningshavare liksom eventuellt också beträffande andra med honom jämställda arvodestagare, vilka hava tillsynen över liknande statliga minnesmärken. Utskottet förutsätter, att en undersökning i detta avseende företages och att Kungl. Maj:t fattar de beslut, som därav kunna befinnas påkallade.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor;

b) att motionen II: 191 må anses besvarad med vad utskottet ovan anfört.

42:o) **Restaureringsarbeten å Stockholms slott.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 102 och 103) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restaureringsarbeten å Stockholms slott* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

43:o) **Ompnutsning av södra fasaden å Stockholms slott m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 103 och 104), avseende medelsanvisning till reparationsarbeten, som icke böra uppskjutas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ompnutsning av södra fasaden å Stockholms slott m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

44:o) **Restaurering av Gustaf III:s paviljong å Haga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 104 och 105) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Restaurering av Gustaf III:s paviljong å Haga* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 kronor.

45:o) **Vissa ändringsarbeten å Haga slott.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 105 och 106), som avser medelsanvisning för ändringsarbeten i syfte att vinna ökade utrymmen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa ändringsarbeten å Haga slott* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

46:o) **Reningsverk vid Ekhagen å Norra Djurgården.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 107—111), som avser beredande av medel för fullgörande av kronan åvilande förpliktelse, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reningsverk vid Ekhagen å Norra Djurgården* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 40 500 kronor.

Diverse.

47:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 112) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 586 000 kronor.

48:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 112) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

49:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 112—115) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 18 440 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 000 000 kronor. Den postverket för samma budgetår tillkommande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser beräknas emellertid nu av generalpoststyrelsen till omkring 12 100 000 kronor.

I promemoria den 21 september 1943 har *generalpoststyrelsen*, utgående från att ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet alltjämt beräknades efter 8 % av hela frankoteckensuppbörden, beräknat ifrågavarande anslagsbehov för budgetåret 1944/45 till 12 400 000 kronor. Generalpoststyrelsen har emellertid ansett sig kunna konstatera, att den ersättning, som för närvarande utgår till postverket för tjänsteposten i allmänhet, numera vore otillräcklig på grund av den sedan krigsutbrottet inträdda ökningen av de tjänstebrevsberättigades postförsändelser. Enligt styrelsens beräkning borde postverket under tiden den 1 september 1939—den 31 december 1942 ha erhållit ersättning med minst 14 000 000 kronor utöver den i verkligheten uppburna ersättningen. Enligt promemorian anser styrelsen rimligt, att

kompensation beredd postverket för nyssnämnda belopp av 14 000 000 kronor samt att ersättning för tjänsteposten från den 1 januari 1943 tills vidare, så länge nuvarande särskilda förhållanden rådde, beräknades efter ett procenttal av 14 i stället för nuvarande 8.

Statskontoret har den 6 oktober 1943 avgivit utlåtande över generalpoststyrelsens promemoria.

Departementschefen har funnit, att ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet borde beräknas efter ett procenttal av 14 med hänsyn till tjänstepostens ansvällning under kriget. Att nu räkna med retroaktiv ersättning till postverket borde däremot icke ifrågakomma.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 18 440 000 kronor.

50:o) **Ersättning till postverket för befordran av militärbrev.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 115 och 116) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av militärbrev* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

51:o) **Ersättning till postverket för bestyret med statsskatteuppbörden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 116) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för bestyret med statsskatteuppbörden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

52:o) **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 116 och 117) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kronor.

53:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 117 och 118) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

54:o) **Extra besiktningar av luftfartyg m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 118) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra besiktningar av luftfartyg m. m.* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

55:o) **Ersättningar för skador vid eldsläckning.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 58, s. 118 och 119) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

56:o) **Statens brandskola: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 119—121) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens brandskola, *dels ock* till Statens brandskola: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 50 500 kronor.

För innevarande budgetår ha för ändamålet anvisats 46 500 kronor.

Styrelsen för statens brandskola har hemställt, att det i posten avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän ingående beloppet för ersättningar till timplärare måtte höjas med 4 000 kronor för att möjliggöra en ökning från sex till tio av antalet kurser för landsbygdens brandbefäl.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	12 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 700
	Summa kronor 50 500;

b) till *Statens brandskola: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 50 500 kronor.

57:o) **Statens brandskola: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 121 och 122) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

58:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 61, s. 123 och 124) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

59:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 124 och 125) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

60:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 125 och 126) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

61:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 126 och 127) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 68 000 kronor.

62:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 65, s. 127—135) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 65 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *R. Helgesson* m. fl. (I: 84) och den andra inom andra kammaren av herr *O. Nilsson* i Göteborg m. fl. (II: 140), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om en förutsättningslös utredning om inrättande av en statens trafiksäkerhetsinspektion med uppgift att utöva den centrala ledningen och kontrollen över trafiksäkerheten på gator och vägar inom riket samt att förslag härom framläggas i så god tid, att det kan bliva föremål för handläggning av 1945 års riksdag.

I skrivelse den 20 oktober 1943 har *nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* hemställt om anslag för nästa budgetår med 250 000 kronor. Härav skulle 120 000 kronor användas till arvoden till 300 civila trafikundervisare.

Över nationalföreningens framställning hava utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro, Västmanlands, Jämtlands och Västerbottens län ävensom av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statskontoret.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

Föreningens verksamhet under budgetåret 1942/43 har huvudsakligen finansierats med anlåtande av ett för nämnda budgetår anvisat anslag å

50 000 kronor. Medlemsavgifterna hava uppgått till 3 433 kronor 90 öre. Därför har föreningen för sina utgifter tagit i anspråk 15 732 kronor 91 öre av besparade medel samt 1 443 kronor 93 öre, utgörande räntor å tidigare besparingar. Föreningens verksamhet har även tidigare till huvudsaklig del varit beroende av statsbidrag. Dock hava Stockholms stad och enskilda under tidigare år i viss utsträckning ekonomiskt bidragit till verksamheten. Den 30 juni 1943 disponerade föreningen en kapitalbehållning av 50 699 kronor 28 öre.

I fråga om storleken av det statsbidrag, som bör beviljas för nästa budgetår, hava i de angivna yttrandena framkommit vitt skilda uppfattningar. Detta torde främst bero på tveksamhet beträffande värdet av det av föreningen föreslagna systemet med civila trafikundervisare. Med hänsyn till att detta system icke tidigare prövats i Sverige synes mig en sådan tveksamhet vara naturlig. Då trafikövervakningen i vårt land närmast ankommer på polismyndigheten, torde det kunna ifrågasättas, huruvida utan en närmare utredning angående hithörande frågor statsbidrag bör beviljas för den verksamhet, som föreningen avser att bedriva genom de civila trafikundervisarna. Det synes mig lämpligt, att ifrågavarande spörsmål göres till föremål för övervägande i samband med den revision av vägtrafikbestämmelserna, som nu pågår. I avvaktan på en dylik närmare prövning torde medel icke nu böra beräknas för avlöande av de ifrågasatta trafikundervisarna.

Vad angår föreningens verksamhet i övrigt håller jag före, att den ökade trafik, som är att förvänta efter ett fredsslut, påkallar en viss intensifiering av trafiksäkerhetspropagandan. På sätt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhållit, lär det emellertid vara att antaga, att en trafikökning kommer att inträda successivt och relativt långsamt. Medel torde därför icke omedelbart behöva ställas till förfogande för någon större utvidgning av propaganda-verksamheten.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att enligt min mening för närvarande en viss disproportion föreligger mellan det ekonomiska stöd, som lämnas föreningen av å ena sidan staten samt å andra sidan kommuner, trafikförsäkringsbolag och andra av föreningens verksamhet ekonomiskt intresserade. Det borde icke vara uteslutet, att föreningen skulle kunna förvärva bidrag från intressegrupper, som tidigare jämte staten understött föreningens verksamhet. Försök härutinnan torde böra göras.

Även andra vägar att utan höjning av statsbidraget öka föreningens möjligheter till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder kunna förtjäna prövas. Det synes välbetänkt, att — såsom skett i flera län — genomgång av en av föreningen anordnad kurs för bilskolemän uppställs såsom villkor för behörighet att meddela undervisning i förande av bil, men kostnaderna för dylika kurser torde i fortsättningen kunna helt eller till övervägande del bestridas med kursavgifter.

Oavsett de ökade resurser för verksamhetens bedrivande, som till äventyrs kunna vinnas på här antydda vägar, torde emellertid en viss ökning av statsbidraget böra ske i första hand för att sätta föreningen i tillfälle att på lämpligt sätt förbereda och planlägga den utvidgning av verksamheten, som längre fram kan bli påkallad. Statsbidraget för budgetåret 1944/45 synes lämpligen böra bestämmas till 65 000 kronor. Därest det med hänsyn till utvecklingen prövas angeläget att redan under den närmaste framtiden utbygga verksamheten i vidare mån än vad ett statsbidrag av denna storleksordning skulle möjliggöra, lär det icke föreligga att i viss utsträckning taga i anspråk de besparade medel, över vilka föreningen förfogar. Dessa medel, vilka av föreningen ansetts böra disponeras för vissa särskilda ändamål, torde i huvudsak utgöra besparingar å tidigare lämnade statsbidrag.

Lika visst som allmänhetens fostran till ökad trafikkultur är särskilt med tanke på alla trafikolyckor av den största betydelse lika visst måste det framstå som ett ej oviktigt samhälleligt önskemål, att en tillfredsställande organisation på detta område finnes för allmänhetens upplysning, för undervisning i skolorna och annorstädes liksom ock för övervakningen av trafiken. Då nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för ett tiotal år sedan bildades var väl huvudtanken att genom en dylik i mera fria former arbetande institution upplysnings- och propagandarbetet på området skulle bli mest effektivt, varjämte man hoppades på att genom att välja denna organisationsform ett ej så obetydligt ekonomiskt stöd skulle kunna erhållas från försäkringsbolag och andra intresserade.

Såvitt utskottet kunnat finna föreligger åtminstone ej för närvarande skäl för en omläggning av organisationen genom överflyttning av hithörande propaganda- och upplysningssuppgifter till en statlig trafiksäkerhetsinspektion. Erinras må att förslaget om en dylik inspektions inrättande avstyrkts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen liksom ock statskontoret samt att Kungl. Maj:t därefter den 30 juni 1943 funnit förslaget ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vad anslagsfrågan angår tillstyrker utskottet att det av Kungl. Maj:t äskade beloppet 65 000 kronor anvisas för nästkommande budgetår. Vad departementschefen anfört om önskvärdheten av ökat ekonomiskt stöd åt föreningen från olika privata och kommunala intressegrupper förtjänar i detta sammanhang allt beaktande.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 65 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen;

b) att motionerna I: 84 och II: 140 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

63:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar.** Ehuru icke nu kan avgöras, huruvida ifrågavarande anslag, avseende bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet ävensom till den internationella luftfartskommissionen, kommer att anlitas, får utskottet för att erforderliga medel skola finnas tillgängliga tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 135). Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

64:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Förevarande förslag (punkt 67, s. 135) anser sig utskottet kunna tillstyrka. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

65:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 136) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

66:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 136) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 kronor.

67:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 136) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

68:o) **Kristillägg.** Beträffande ifrågavarande förslag (punkt 71, s. 136) avger utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 3 mars 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Bäckström, Bäcklund, Heiding, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Boman, Berling, Gunnar Andersson, Andrén* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Persson* i Falla, *Persson* i Tidaholm, *Olsson* i Kullenbergstorp, *Wallentheim, Nilsson* i Steneberg, *Staxäng, Lindholm, Åkerström* och *Hoppe*.

Reservationer:

1) vid *punkten 12:o* (Byggande av huvudvägar) av

dels herrar *Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Boman, Berling, Persson* i Tidaholm, *Lindholm* och *Åkerström*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»På grund — — — 400 000 kronor av förevarande anslag.

I anledning — — — ej tillstyrka.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen — — — 4 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionerna — — — riksdagen bifallas.»;

dels ock herr *Wallentheim*;

2) vid *punkten 17:o* (Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.) av herrar *Bäckström, Svensson* i Grönvik, *Nilsson* i Steneberg och *Åkerström*, vilka ansett, att utskottet bort

dels i anledning av motionerna I: 85 och II: 103 föreslå riksdagen att höja allmänna bidragsprocenten för ifrågavarande underhåll av enskilda vägar till 60 % och särskilda bidragsprocenten vid betungande väghållning till 70 % ävensom i samband därmed höja anslaget från äskade 1 900 000 kronor till 2 180 000 kronor (höjning således med 20 % av 1 400 000 kronor, d. v. s. det belopp, varmed departementschefen i runt tal räknat);

dels tillstyrka det i motionerna I: 119 och II: 200 framställda yrkandet om skyndsam utredning, avseende vidgad rätt till statsbidrag för förbättring och underhåll av enskild väg;

dels ock hemställa,

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 85 och II: 103, — — — 2 180 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 85 och II: 103, besluta höja allmänna bidragsprocenten för underhåll av enskilda vägar till 60 % och särskilda bidragsprocenten vid betungande väghållning till 70 %;

c) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 119 och II: 200, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning avseende vidgad rätt till statsbidrag för förbättring och underhåll av enskild väg;

d) att riksdagen — — — under stadsplan;

e) att motionen — — — åtgärd föranleda;

f) att motionen — — — riksdagen bifallas.